

правним, та зобов'язують міністерство повторно переглянути документи, подані позивачем. Відповідно Державна казначейська служба має своєчасно стягувати кошти за бюджетними програмами.

Повний цикл сільськогосподарського виробництва представляє послідовність етапів по вирощуванню сільськогосподарської продукції, первинної переробки, глибокої переробки та дистрибуції. Бізнес-процеси сільськогосподарського і переробного виробництва потребують створення єдиних вертикально-вертикально-інтегрованих виробничих структур.

Моделі структурування управління агропромисловим комплексом потребують функціонування підприємств у межах єдиного економіко-орієнтованого управлінського контуру. З точки зору фінансової децентралізації важливо визначити пріоритети взаємодії великих агрохолдингів, малих (середніх) сільськогосподарських підприємств, фермерських господарств.

Особливої уваги заслуговує Закон України «Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо планування використання земель» [3], який потрібно розглядати в комплексі з децентралізацією, яка відбувається в Україні, та іншими законодавчими актами, які регулюють земельні відносини. Фахівці визнають, що землі сільськогосподарського призначення зараз під пильним впливом рейдерів, спекулянтів та інших недобросовісних осіб, відповідно спрощення процедури зміни цільового призначення цієї категорії є ризиковим та звісно потребуватиме додаткового забезпечення з боку держави, коли такий механізм запрацює [4]. На практиці ефективність використання земель залежить: від громади і від того як вона розробить та затвердить комплексний план розвитку територіальної громади та містобудування; від землевласників, землекористувачів та правильності і ефективності використання земель; від Держгеокадастру, який має легалізувати відповідні зміни та вносити відомості до Державного земельного кадастру.

Підсумовуючи зазначимо, що важливою є продовольча безпека держави, оскільки вірусна пандемія може призвести до нової світової кризи голоду [5]. Тому новітні стратегії розвитку агробізнесу мають враховувати технологічні, демографічні й соціальні зміни, що відбуваються в зовнішньому інституціональному середовищі.

Джерела та література

1. Behsudi Adam. Food Insecure. *Finance & Development*. September 2020. P. 58–59.
2. Примусове стягнення компенсації за бюджетними програмами в аграрній сфері. URL: <https://agrobusiness.com.ua/prymusove-stiahnennia-kompensatsii-za-biudzhetnymu-prohramamy-v-ahrarnii-sferi>
3. Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо планування використання земель. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67111
4. Планування використання земель: які зміни внесли у закон та чого очікувати аграріям. URL: <https://agrobusiness.com.ua/planuvannia-vykorystannia-zemel-yaki-zminy-vnesly-u-zakon-ta-choho-ochikuvaty-ahrarii>
5. Gurara D., Fabrizio S., Wiegand J. COVID-19: Without Help, Low-Income Developing Countries Risk a Lost Decade. 2020. URL: <https://blogs.imf.org/2020/08/27/covid-19-without-help-low-income-developing-countries-risk-a-lost-decade/>

Сосовська О. – студентка

Науковий керівник: д. е. н., проф.

О. Полінкевич

Волинський національний
університет імені Лесі Українки

м. Луцьк, Україна

Склад споживчого кошика в Україні

Кожна людина має право на мінімально прийнятний спосіб життя в тій спільноті, членом якої вона є. Україна прагне стати повноправним членом ЄС і брати участь у політичному й

економічному житті, що передбачає наближення стандартів життя до прийнятих у ЄС. Водночас на сьогодні існує величезний розрив між рівнем життя населення України та усіх країн ЄС. Споживчий кошик – це мінімальний набір найнеобхідніших для повноцінного життя людини продуктів харчування, товарів непродовольчої групи і різних послуг. Споживчий кошик включає товари, спожиті людиною або родиною протягом місяця або року. Мінімальна заробітна плата і пенсія, розмір соціальної допомоги, формування бюджету України та місцевих бюджетів залежать від вартості споживчого кошика [1–4].

Необхідний мінімальний склад споживчого кошика в Україні залишається незмінним з 2000 року, хоча закон передбачає оновлення кожні п'ять років. Кабінет міністрів повернувся до питання перегляду споживчого кошика в 2015 році. З тих пір споживчий кошик для українців повинен переглядатися щороку. Але на практиці це не завжди так [1–4].

Споживчий кошик ризниться залежно від віку людини і поділяється на: дітям до 6 років, дітям від 6 до 18 років та кошик працездатного та непрацездатного населення.

Згідно з продуктовим кошиком денний раціон складається з 173 г хліба, склянки молока, пів-яйця, двох маленьких картоплин (або однієї великої) 7 г рису і близько 100 г м'яса.

До продуктового кошика працездатного українця входять: хлібопродукти – 100 кг, крупи – 8 кг, овочі – 84 кг, м'ясо – 38 кг, риба – 11,5 кг, картопля – 108 кг, цукор – 22,5 кг, сіль – 2,5 кг, чай – 0,4 кг, кава – 0,06 кг.

Мінімальний добовий набір продуктів на прикладі жителя України та жителя Польщі представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Мінімальний добовий набір продуктів на прикладі жителя України та жителя Польщі [2; 3]

Продукти	Україна	Польща
Хліб житній	107 г	120 г
Хліб пшеничний	170 г	125 г
Макаронні вироби	11 г	30 г
Рис	7 г	20 г
Гречка	5 г	20 г
Картопля	260 г	600 г
Овочі (буряк, морква)	110 г	300 г
Фрукти та ягоди	64 г	190 г
Цукор	8 ч. л.	8 ч. л.
Кондитерські вироби	13 г	45 г
Соняшникова олія	25 г	10 г
М'ясо свинини	83 г	165 г
М'ясо курки	33 г	90 г
Сало	5,5 г	20 г
Ковбаса	25 г	85 г
Риба	30 г	56 г
Молоко	342 г	200 г
Вершкове масло	14 г	25 г
Твердий сир	36 г	63 г
Яйце	0,6 шт.	1 шт.

Як бачимо, добовий раціон жителя Польщі значно перевищує український. Українці споживають більше лише хліба, олії та молока.

Споживчий кошик включає також предмети гардеробу, мінімальна кількість яких значно менша ніж в інших європейських країнах.

Мінімальний набір предметів гардеробу на прикладі жителя України та жителя Польщі показано в табл. 2.

Також в основу українського споживчого кошика входить вата, бинт, валідол (10 таблеток), заспокійливі препарати, парацетамол (10 таблеток), стільки ж анальгіну, дотаверину та активованого вугілля. У аптечці також є йод, зеленка, пластир, термометр і джгут.

Мінімальний набір предметів гардеробу на прикладі жителя України та жителя Польщі [2; 3]

Товари	Україна	Польща
Зимова куртка	1 на 8 років	1 на 6 років
Плащ, костюм	1 на 5 років	1 на 2 роки
Спідня білизна	5 од. на 2 роки	3 од. на півроку
Плавки	1 на 10 років	1 на рік
Носки	7 пар на рік	12 пар на рік
Краватка	1 на 10 років	1 на 4 місяці
Сукня, халат, спідниця	1 на 5 років	Кожен предмет одягу на 1,5 року
Блуза	3 на 5 років	1 на рік
Бюстгальтер	1 на рік	1 на 7 місяців
Капронові панчохи	1 на 2 роки	2 пари на місяць
Зимове взуття	1 на 5 років	1 на 3 роки

У Франції склад кошика є показником нормального рівня життя, який змінюється щороку. Він включає понад 500 найменувань товарів та послуг. Зокрема, кошик француза включає вино, їдальню та перукарські послуги, а також придбання продуктів для котів та собак, витрати на таксі та оренду автомобілів. Крім того, є обов'язкові витрати на придбання лаків для волосся, гелів для душу та численних косметичних засобів, а також цілих 14 найменувань квітів.

Німецький споживчий кошик виготовляється відповідно до смаків та уподобань німців. При цьому враховуються різні соціальні групи: багатодітні сім'ї з дітьми, одинокі матері, пенсіонери, діти. Німець може дозволити собі замовити піцу вдома, скористатися фітнес-центром або солярієм, придбати готові страви та тістечка.

У британському кошику понад 700 найменувань товарів та послуг. Зокрема, вони додали до мінімального кошика вартість придбання квитків у театр, відвідування футбольних матчів, квитків у басейн та інструментів для ремонту будинку.

У США споживання розраховується на основі середньомісячної заробітної плати кожного резидента. Людина з доходом 800–900 доларів одразу отримує соціальну допомогу від держави. Набір товарів і послуг розраховується для кожного штату окремо. Якщо вартість життя не досягає певної межі, держава негайно виділяє субсидію, але бензин та алкоголь із сигаретами сюди не включаються [4].

Отже, з огляду на вищесказане, український споживчий кошик недосконалий і потребує значних змін. Для цього ми пропонуємо внести зміни до законодавства, розширити перелік товарів та послуг, що входять до споживчого кошика, та збільшити прожитковий мінімум громадян. Порівняльний аналіз сучасних підходів до законодавчого забезпечення Польщі й України засвідчив, що в обох країнах є національні особливості законодавчого забезпечення. Було виявлено основні переваги та недоліки нормативно-правового забезпечення життєвого рівня населення України і Польщі. Зважаючи на позитивний досвід Польщі, доцільно ввести у практику визначення соціальних стандартів життя населення в Україні урахування як національної методології, так і методології ЄС для обраних моделей домогосподарств, що дозволить реалізувати конституційні гарантії громадянам достатнього життєвого рівня.

Джерела та література

1. Вино, корм для тварин та квіти: порівняємо споживчі кошики в Україні, США та країнах Європи. *Слово і діло: аналітичний портал*. 2020. 24 січ. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/01/24/infografika/suspilstvo/vyno-korm-tvaryn-ta-kvity-porivnyuyemo-spozhyvchi-koshyky-ukrayini-ssha-ta-krayinax-uevgoru> (дата звернення: 10.10.2020).
2. Леванда О. М. Порівняльний аналіз підходів до стандартів життя: *Україна і Польща. Проблеми економіки*. 2019. № 2 (40). С. 15–24.
3. Про споживчий кошик пересічного громадянина України. URL: <https://fpsu.org.ua/mobile/napryamki-diyalnosti/organizatsijna-robota/8104-pro-> (дата звернення: 02.10.2020).
4. Ріжок Я. Склад споживчого кошика в Україні. URL: <https://maanimo.com/ua/indexes/142767-sklad-spozhyvchogo-koshika-v-ukrayini> (дата звернення: 02.01.2020).